

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Discursus I. Fulginaten, Domus. De investitura præventiva, seu abusiva pro quando casus devolutionis bonorum emphyteuticorum advenerit, An fieri possit per Prælatum, vel alterum Principe inferiorem, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

DE
EMPHYTEUSI.
 DISCURSUS PRIMUS.
FVLGINATEN. DOMVS
 PRO
CURTIO MORSELLIO,
 CUM
BENEDICTIS.

Casus decifus per Rotam pro Morsellio:

De Investitura præventiva, feu abufiva pro quando casus devolutionis bonorum emphyteuticorum advenit, An fieri poffit per Prælatum vel alterum Principe inferiorem, Et de rationibus illam prohibentibus.

Et quatenus fieri poffit, An id impediatur primò emphyteutam poffefforem fuum jus alteri cedere feu aliàs bona alienare; Et facta alienatione de affenfu domini quifnam ex iftis præferatur. Et aliqua de emphyteufi concessa viro & uxori, principaliter in gratiam viri, An & quale jus uxori acquiratur.

S U M M A R I U M

- 1 **D**E ftatu bonorum emphyteuticorum Fulginate.
- 2 Facti ferie fuper cafu controverfa.
- 3 Decifiones caufa.
- 4 Investitura abufiva feu præventiva etiam ubi fieri poffit intelligitur fine præiudicio poffefforis.
- 5 Quilibet difpofitio etiam Principis intelligitur fine tertii præiudicio.
- 6 In difpofitionibus relativis attenditur magis relatam quam referens.
- 6 Habens fecundam investituram ex cessione primi investiti & poffefforis præfertur habenti primam investituram abufivam.
- 8 Investitura abufiva non tribuit dominium vel poffeffionem, neque aliquod ius reale.
- 9 Gratia expectativa non impedit poffefforem beneficii, ne illud resignare valeat, & resignatarius præfertur habenti expectativam.
- 10 Cessionarius vel resignatarius primi poffefforis, non obftante expectativa alterius, quale ius habere dicitur, & quod fit idem per continuacionem.
- 11 Ad materiam leg. quoties Cod. de rei vendicat.
- 12 Facta concessione emphyteutica ex caufa onerofa viro & uxori cum pecunia viri, an aliquod ius uxori quaratur.
- 13 Donatio inter virum & uxorem recipit confirmacionem à morte, fecus autem in Urbe ex Statuto, quia est nulla ipfo iure.

- 14 Sub generali facultate concessa Vicario vel alteri officiali concedendi etiam investituras feudales vel emphyteuticas non venit illa faciendis concessiones abufivas, & de rationibus.
- 15 Prælatus vel alter P. incipe inferior non poffit facere investituram abufivam nec fupplante fuccefforem.
- 18 Examinatur difcept. 418. Gratian.
- 17 De ratione voti captande mortis ob quam inferior non poffit facere concessiones abufivas, & in specie de officio.
- 18 An & quando procedat argumentum à feudo ad emphyteufim, & e contra.
- 19 Examinatur materia potestatis Papa vel alterius fupremi Principis faciendis concessiones abufivas, & an obftet ratio fupplandi fuccefforem.
- 20 Ad quos effectus confideretur defectus potestatis Papa vel alterius Principis, & de materiaremiffive.
- 21 De defectu potestatis Prælatorum inferiorum faciendis concessiones abufivas, & de rationibus, & quando sint nulla ipfo iure, vel habeant implicitum ftatum validitatis.
- 22 Quid importet actum esse ab initio & ipfo iure infectum, vel potius habere implicitum ftatum validitatis.
- 23 Gratia vel investitura anterior præfertur posteriori.

DISC. I.

istente notabili parte bonorum, præsertim urbanorum, Civitatis Fulginaten. de dicto dominio illius Ecclesiæ Cathedralis, titulo emphyteutico sub modico canone, seu responsione possessorum per illos cives, & incolas, cum ejusdem Ecclesiæ necessitate, finitis lineis, seu generationibus, juxta illam consuetam formulam, denuò renovandi, vel ex concordia, ut præsupponunt ejusdem Civitatis alumni Fulgin. in eius tractatu de emphyteusi in. de renov. quæst. 2. num. 34. & Cirochus discept. 62. sub num. 4. ex eisdem fortè rationibus, ex quibus prodierunt, Bonifaciana in Lombardia, tranactio Ravennaten. indultum Urbani VIII. pro pluribus Civitatibus, & Diocæsiibus Status Urbini, alterum Alexandri VIII. pro Civitatibus Perusii, & Civitatis Castell. Statutum, seu consuetudo Abbatia Farfen, cum similibus. Hinc proinde hujusmodi bona adinstar alodialium, & indifferentium sunt inter istos cives, & incolas in commercio, cum contractibus correspondivis, sub obligatione tamen ac necessitate obtinendi assensum, vel renovationem respectivè, mediante solutione cujusdam laudemii, seu recognitionis, in qua major Ecclesiæ utilitas consistit, ut in præfatis & aliis similibus Ecclesiis contingit.

Emit igitur Domitius, de anno 1652. à possessore domum controversam sub dicto dominio Ecclesiæ, à qua novam investituram obtinuit, pro se, & Pompilia uxore, ejusdemque Domiti tantum filio, & descendentibus, ad tertiam generationem, & in defuncta generationis, ad unam nominationem, juxta consuetam illius investituræ formulam; Obiit Domitius absque prole, nullaque facta nominatione, unde Pompilia uxor in possessione dictæ domus continuavit tanquam emphyteuta, canones solvendo, eaque adhuc vivente, fratres de Benedictis, de anno 1656. in vim nominationis reportatæ ab intestato hæredè dicti Domitii, novam investituram obtinuerunt ab illius Episcopi Vicario generali, cum clausula, sine præjudicio usufructus Pompiliae, juxta formam primæ investituræ competentis, cujus investituræ vigore, curarunt adipisci præfata domus possessionem instrumentalem, contradictam à præfata Pompilia, quæ illinc ad triennium eandem domum, in cujus pacifica possessione continuaverat, pretio scutorum mille vendidit Curtio fratri, qui novam investituram ab Episcopo accepit, subsequuta possessione pacificè continuata usque ad annum 1664. in quo sequutus est dictæ Pompiliae obitus, per quem orta controversia inter dictum Curtium, ac præfatos de Benedictis, Et introducta causa coram A. C. prodit sententia, præfato Curtio favorabilis, à qua, per appellationem, introducta causa in Rota coram Cerro, datoque dubio ad instantiam actorum, in possessorio retinendæ, sub die 11. Decembris 1665. pro eodem Curtio responsum fuit, illi scilicet, manutentionem dandam esse; Deindeque assumpto altero dubio petitorii, quoniam investitura attendi deberet, sub die 5. Martii 1668. pro Curtio pariter responsum fuit hanc scilicet ultimam, sibi concessam attendendam esse, & in hoc statu causa reperitur.

Præcipuus autem hujusmodi disputationum punctus fuit super jure quæsito præfatae Pompiliae ex dicta investitura Domitio viro facta, si enim jus emphyteuticum illi quæsitum esset, ita ut, mortuo viro absque filiis ipsa dicenda esset emphyteuta, tunc iidem pro actoribus scribentes, ut potè in hoc jure, principaliter

insistentes, atque in eo totum constituentes fundamentum, impliciter admittebant bonum jus istius partis, & merito, quoniam posita etiam in Episcopo, seu ejus Vicario, facultate faciendi hujusmodi præventivas, seu abusivas investturas, adeò ut nullatenus obstarent ea, quæ infra, circa hujusmodi potestatis defectum deducta habentur, adhuc tamen, in communi sensu hanc facultatem admittentium, illa intelligitur, absque aliquo præjudicio, nec quidem modico, possessoris, ac prioris emphyteutæ, cuius investitura adhuc duret, ut ad litteram disponit textus in cap. 2. de fundo dato in vim legis commissaria. ubi Alvaros. & ceteri collecti per Hartman. Pistor. lib. 2. par. 2. qu. 28. num. 3. Rosenb. de feudis cap. 6. conclus. 9. in glos. littera B. post med. vers. per quem textum.

Ex ea clara ratione, quod hujusmodi facultas, etiam in casibus, in quibus de iure competit, concessa intelligitur sine præjudicio tertii, quod semper præservatum censetur, etiam in concessionibus factis à supremo Principe, qui iuri tertii, quod semper præservatum censetur, etiam in concessionibus factis à supremo Principe, qui iuri tertii derogare potest, ad text. in l. 2. § quod à Principe ff. de quid in loco publico, cum concord. collecti per Gomezium in regul. de iure tertio quæsit. conclus. prima Adden. ad dec. 666. par. 4. rec. tom. 3.

Duplex autem præjudicium clarè resultabat dictæ Pompiliae, quatenus illa, ut supra, utilis domina, & emphyteuta supponenda esset; Primò, & principaliter, circa restrictam eius libertatem eandem domum seu ius emphyteuticum contractandi pro æquivalenti pretio, dum de facto huiusmodi bona, ob assensum, à Domino directo non denegandum, in isto commercio existunt; Et secundò, quia ita impeditum remanebat ius necessariæ renovationis eiusdem morientis hæredis, vel proximiori competens, quod de facto in hac specie emphyteutis importare videtur idem, ac ipsa bona, & in quo præjudicio principaliter se fundat Rota decisis.

Fortius verò dictum possessoris præjudicium præservatum censetur, Tum quia agitur de concessione facta per inferiorem Principe, in quo, non solum urgentatio deficientis voluntatis, quæ Principi cõvenit, sed etiam illa deficientis potestatis derogandi iuri tertii, Tum etiam quia omnis difficultas in proposito cessabat ex facto, dum eadem præventiva, seu abusiva investitura expressè continet clausulam sine præjudicio; Licet enim præservari enuncietur solum ius usufructus, ut scribentes in contrarium insisterent, nihilominus relatio haberetur ad investituram, unde propterea clara resultat voluntas præservandi illud ius, tale quale ex ipsa investitura competeret, ex erronea opinione enunciatum in solo usufructu, cum in dispositionibus relativis, in relato potius, quàm in referente disponentis voluntas esse dicatur, ideoque relatum potius attendendum est ad communiter, not. in aut. si quis in aliquo documento C. de eden. Cavalier. dec. 166. Mantie. dec. 352. cum aliis per add. dec. 9. n. 21. & seqq. par. 3. rec. postquam quia verbum, usufructus, est æquivocum, aptum etiam comprehendere dominium, seu ius in proprietate, in iure significatum sub nomine usufructus causalis contradicti ab usufructu formali importantem nudam servitutem.

Hinc proinde de consequenti resultabat, tam in petitorio, quàm in possessorio pro hoc secundo investito ex cessione primi possessoris respondendum esse, ut per Hartman. Pistor. dicta qu. 28. per tot. Rosenb. dicto cap. 6. conclus. 11. num. 2. cum sequen. & in glos. littera B. ac firman scribentes inter consilia Academiae

miæ Mâpurgensis vol. 4. *nempè Vultei conf. 20 num. 106. & conf. 46 num. 117. & Gadeus conf. 37. nu. 1184. cum sequen. & conf. 48. num. 291.* Ex ea clara, & irrefragibili ratione per omnes feudistas assignata, quod hujusmodi præventivæ, seu abusivæ concessiones non transferunt, nec dominium, nec possessionem, minusque tribuunt jus reale exercibile contra tertium, sed solum in casu validitatis actionem personalem contra ipsum dominum, ut apud allegatos.

Quod à simili habemus in terminis beneficialibus, in quibus tamen beneficialitæ, à feudistis totum defumunt, quod scilicet gratia præventiva, seu expectativa, etiam per ipsum Papam de beneficio pleno facta, postquam per cessum, vel decessum vacaverit, non admittit possessori facultatem illud resignandi, quodque, facta resignatione, resignatarius præfertur, tam in petitorio, quam in possessorio habenti dictam gratiam expectativam, ex deductis *dec. 614. par. 4. rec. tom. 3.* Ex dicta ratione, quod habens expectativam non acquirit dominium, vel possessionem, seu jus reale, sed tantum quandam spem, seu jus personale contra concedentem, ne factò casu vacationis, in his terminis prophanis emphyteuticis, vel feudibus pro se retinere valeat, vel quod alteri concedendo, teneatur ad quanti interest &c.

Resignatarius enim, seu cessionarius, ita per Principem, vel dominum directum admittitur, tanquam subrogatus in jus, & locum primi emphyteutæ seu feudatarii, non dicitur nova persona, sed una, & eadem, ac prima formalis, ita commutata de una persona materiali ad alteram, neque obtinere dicitur ex jure, vel titulo novo, sed ex prioris continuacione, Adinstar eorum, quæ habemus de pensione translata, quod ad hos effectus, non dicitur nova, sed antiqua. Adde termino prorogato, primo adhuc durante, quod dicitur unus, & idem, cum similibus, Unde habens hujusmodi expectativam, seu abusivam concessionem, conquiri solum debet de domino assentiente, quatenus in istius libito, & facultate esset non assentienti, in quibus terminis loquuntur DD. concedentes ita abusivè investio actionem ad damna, & interesse contra dominum, secus autem, ubi ratione subjæctæ materiæ, ut in præsentibus, talis assensus est magis necessarius, quam voluntarius, cum tunc nulla superfit conquerendi occasio de domino, qui nihil illicitum fecit, neque datam fidem violavit, sed expectantis jus differtur, ob impedimentum purificationem conditionis, in qua ejus spes radicata est.

Scribentes pro actoribus, ad prædicta effugienda, credentes prælationem hujus ultimæ investituræ reo concessæ, cum subsequuta possessione, relictæ solum à dispositione, vel ratione textus *inst. quoties Cod. de rei vindic. ut scilicet, re duobus concessa, præferatur ille, quamvis posterior, cui prius tradita est, cujus textus dispositionem DD. extendunt ad quascumque materias, & in specie, ad officia & feuda, aliasque similes concessiones, ex deduct. apud Affl. *decis. 299. Curt. diversor. feudal. num. 14. & seqq. Rot. dec. 64. p. 7. rec. 174. p. 6. & 175 par. 10.**

Conabantur elaboratè quidem, & doctè deducere plures hujus regulæ limitationes, illam præsertim resultantem ex traditione, quæ inesse dicitur in clausula constituti, sive ex eo, quod iidem actores illicò instrumentalem possessionem adepti essent, atque in his multum laborarunt, sed frustra, cum ex præmissis rationibus isti termini extranei remanerent, neque ego, & cæteri pro hac parte scribentes, in eis insistere, undè unico verbo responsum fuit de defectu applicationis ad casum, & nihilominus, etiam in casu,

quo aliqua ex limitationibus caderet, in possessorio respondendum est est pro eo, qui reperitur in possessione, ut in casu controversiæ inter plures conductores habetur dicta *decis. 64. par. 7. rec. repetit. dec. 632. apud Postum de manut.*

Quatenus igitur pertinet ad punctum, à quo omnia præmissa pendeant, & ubi reverà totus disputationis, cardo consistebat, An, scilicet dicta Pompilia uxor Domitii, qui cum sua pecunia hanc acquisitionem fecerat, dicenda esset emphyteuta, atque jus emphyteuticum perfectè habere, ita ut vivens vel moriens in alterum transferre posset, seu quod ex ejus persona, & jure, necessaria renovatio regulanda esset.

Ad istud jus excludendum, scribentes in contrarium, præcipuum fundamentum constituiebant in duabus punctualibus decisionibus editis in *Romana domus 19. Aprilis 1660. & 19. Februarii 1663. coram eodem Carro ubi, in consimili investitura emphyteutica domus ex causa onerosa facta per virum de ejus pecunia, pro se, & uxore absente, deciditur uxori quæ situm non esse jus emphyteuticum, sed illud spectare ad ipsius viri hæredes, ex rationibus, & auctoritatibus deductis in eisdem decisionibus.*

Verùm, inspectà etiam veritate, facilis fuit obiecti solutio, quamvis dictarum decisionum subsistentia admitteretur, ex defectu applicationis, ob diversas circumstantias, in uno, vel altero casu concurrentes, ibi enim contentio non erat cum dominio directo, seu altero, ab eodem de novo investito, ut in præsentibus, sed cum hæredibus fideicommissariis viri, qui bonam ejus pecuniam acquisierat, opponentibus de nullitate hujus implicitæ donationis inter virum & uxorem, ipso iure resultante, non quidem ex prohibitione iuris communis, sed ex statuto Urbis, quod ipso iure irritatum habendum pro infecto, ideoque magna differentia est inter illum, in quo, admittitur etiam implicita dosatione inter virum & uxorem, obstat solum prohibitio iuris communis, quæ cessat per mortem viri perseverantis in eadem voluntate, per quam talis donatio confirmationem recipit, *ad text. in l. cum hic status ff. de donat. inter Vir. & uxorem l. si maritus & l. donationes, Cod. eodem, Manic. de iacit. lib. 21. tit. 7. n. 33. cum sequen.*

Item ibi contentio non erat cum ipsa muliere iam defuncta, sed cum eius hæredibus, ipsaque, viro supervivens, recognoscendo veritatem, nunquam possessionem domus adeptæ fuerat, neque petierat, quinimò expressè passa erat ipsam ab hæredibus viri possideri; Et, quod magis, vel explicitè constabat, virum de eadem domo tanquam propria disposituisse, illamque subiecisse fideicommissò, cui omnia bona suppositæ, quæ omnia in præsentibus cessabant, quoniam nullum penitus aderat diversæ voluntatis argumentum in viro ab intestato defuncto, eiusque morte sequuta hæredes nunquam contradicendo, passi sunt dictam uxorem domum possidere, ipseque dominus directus, ab ea tanquam emphyteuta canones perceperat, & quod magis, in eadem investitura, cuius vigore actores veniebant, suum ius reservatur sub erroneo solum præsupposito, quod esset usufructuaria, ut supra.

Undè propterea dicebam, rectè applicari firmatam punctualiter apud *Decium. conf. 58. num. 1. cum seqq. & per tot. & Roland. conf. 19. num. 35. num. 35. volum. 1.* Iuper consimili concessione facta viro & uxori, ut etiam ista dicatur emphyteuta, quod tanquam absolutum supponitur apud *Coccin. dec. 32. num. 13.* ubi quod solum vir dicitur primus acquirens, uxor autem, secunda, & succeditrix.

His

His stantibus opus non erat iassumere altiore inspectionem, circa defectum potestatis Episcopi, vel Vicarii faciendi huiusmodi abusivam, seu preventivam investituram, cum, admissa etiam tali potestate, adhuc ejus effectus cessaret, quia semper intelligitur quoad ipsam concedentem, sive ad summum, quoad successorem, cujus respectu huiusmodi inspectio cadere solet, non autem quoad præjudicium possessoris, quod semper censetur præservatum.

Adhuc tamen scribendo in causa, tam in Rota, quam in præcedenti instantia coram A. C. seu uno ex ejus Locum tenentibus, coram quo vito ingenioso, atque huiusmodi altos, parumque frequentes articulos libenter assumente, Dicebam, quod, ubi etiam talis potestas admittenda esset in ipso Episcopo, juxta deducta apud *Gratian. discept. 818.* in qua auctoritate totum erat fundamentum scribentium in contrarium, stante quod casus vacationis venerat durante ejusdem Episcopi præfulatu, unde propterea non intrabat ratio præjudicii, seu supplantationis successoris; Adhuc tamen ista investitura invalida fuisset, atque intrabat idem defectus potestatis, dum facta non erat ab ipso Prælato, sed ab ejus Vicario Generali, cui concessa erat facultas faciendi concessionem, & renovationem emphyteuticas in forma, sub qua generalitate non venit ista facultas faciendi concessionem preventivas, seu abusivas, ut in specie *Rosenthal. cap. 9. conclus. 30. num. 8. & cap. 10. conclus. 38. num. 46. cum sequen.* cum aliis, quæ occasione officiorum ita preventivè concessorum, habentur apud *Amicangel. de Regalibus officiis quest. 10. num. 4. & 28.* ex triplici ratione; Una alligata per allegatos, quod sub huiusmodi Vicariorum facultatibus, veniunt solita, non autem insolita inoigentia nota speciali; Altera, quod ita Vicarius, vel alter officialis, supplantare posset ipsummet Prælatum, seu principalem præponentem, ita præveniendi futuras vacationes; Et tertia, quod in Prælati, vel aliis, Principè inferioribus, in aliquorum sensu, hic reputatur actus illicitus utpotè tendens ad supplantationem successoris, à quo facienti forte imputari potest dolus seu delictum, Unde intrat generale receptum axioma, quod mandatum non censetur datum ad delinquendum, neque sub eo veniunt ea, quæ delictum importare possunt; Possimè verò dum facultas huic Vicario concessa circa huiusmodi investituras, vel renovationes continebat illam clausulam, in forma, per quam clarè dignoscitur, facultatem restrictam esse ad ea, quæ sunt solita, & ordinaria, non autem extraordinaria, & insolita.

Cæterum, quatenus pertinet ad facultatem ipsiusmet Prælati facientis huiusmodi preventivas, seu abusivas investituras, tanquam species expectativæ de beneficio pleno, Rota in decisione desuper edita, non multum immorato est in hujus articuli discussione, sed planam habuit negativam, ob rationem supplantationis successoris, ad notat. in cap. 1. in princip. ubi glos. verb. *Archiepiscopus, qui successores secundum dare veniantur*, procedendo cum decisione *Forosempronien;* seu *Eugubina. coram Coccino decis. 39. nu. 35. & 36. par. 8. rec. & in Servien. honorum 23. Martii 1648. coram Ghislerio, decis. 165. n. 9. par. 10.*

Scribentes autem in contrarium, pro substinenda huiusmodi investitura, totam vim consuebant in auctoritate *Gratiani dicta discept. 818.* cum ibi deductis per eos reassumptis, nimium exaggerando propositionem, de qua etiam in fi. à *Forolruen. domus. seu emphyteusis disc. 3.* de efficacia doctrinarum, & auctoritatum punctualium, prævalere debentium ratiociniis, & argumentis.

Mihi verò videbatur, dictæ auctoritati in proposito nullatenus deferendum esse, Tum quia in casu, de quo agit *Gratian*, ubi supra, concurrebat consensus possessoris, ut patet *num. 24. cum seqq.* unde propterea minor ibi cadebat difficultas; Tum etiam quia, ut ex eodem patet, ille procedit cum terminis, seu juribus feudilibus, per quæ non attenditur ratio voti captandæ mortis, ignota apud eadem jura, seu consuetudines feudales, aut jus longobardorum, à quo huiusmodi consuetudines magnam dependentiam habere videntur; Ideoque non bene inferitur à feudis in jure communi Romanorum ignotis suumque particulare jus habentibus, ad emphyteusim jure communi cognitam, istoque proinde magis regulandam, quo attempto intrat dicta ratio voti captandæ mortis ut in specie, occasione officiorum, advertunt *Socin. conf. 53. lib. 3. Mastrill. de magistrat. lib. 1. cap. 25. num. 7. cum sequen. Cappi. Latr. consult. 145. num. 28. cum sequen. & num. 148.* cum aliis in eisdem terminis preventivæ concessionis officii plenè deductis in *Romana officii de maximo subit. de Regalibus disc. 3.* Undè propterea, quicquid sit de hac propositione in materia feudali, ob suum jus particulare ita disponens, Dicebam exinde inferri non posse ad emphyteuticam jure communi cognitam, ideoque cum isto regulandam. Ad hoc enim, ut à feudo ad emphyteusim arguere liceat, vel econtrà, tria requiruntur, Primò quod eadem militet ratio; Secundò, quod jus feudale fundatum sit in naturali ratione; Et tertio quod contrarium non sit de jure expressè dispositum ut ex *las. in l. 1. C. de jur. emphy. & Everard. loco 12. legal. ac aliis Franch. dec. 191. num. 5. ubi allegat Liparull. ad Isernam; & cæteri per Fulgin. de emphy. in prælat. q. 10. Altiograd. conf. 25. num. fin. lib. 1.*

Progrediendo autem ulterius super hoc articulo, occasione præsertim disputationum in contradictoriis habitis coram iudice primæ instantiæ, in quibus quandoque, ad satisfaciendum auditori, conceditur aliqua divagatio, in Rota tamen, juxta antiquam laudabilem stylium, quandoque moderno tempore violari solitum, omninò prohibita, Dicebani in proposito, quod quicquid sit de concessionibus factis per illos, quotum respectu successor in Principatu, vel dominio, hæreditariam qualitatem habere debet, unde propterea sui auctoritas factum impugnare non potest, juxta terminos textus in *l. cum à matre Cod. de rei vendic. & l. vendicantem ff. de evictio. Quatenus pertinet ad proprios, & speciales terminos successione per electionem seu alio titulo, in Principatu, dominio, vel Prælatu venientis omninò independentem à prædecessore, ut frequentius exemplificari contingit in Papa, & in Episcopis, aliisque Prælati, vel similibus? Aut agitur de prima specie; Papæ, scilicet, vel alterius Supremi Principis habentis in facultatibus tollendi, quatenus velit, jus tertii, ac dispensandi, impeditentis, à jure positivo resultantibus, & tunc quicquid *Rosenthal. ubi supra.* & alii, præsertim ultramontani, in specie de Pontificis potestate motivaverint ex ratione supplantationis successoris, distinguentes etiam, inter eisdem Pontificis Principatum Sacrum, & profanum, seu Ecclesiasticum & temporalem; Nilominus, tam de iure, apud citramontanos, quam in Rota, & Curia Romana, omninò verius, ac receptum est, dictam rationem non urgere, neque hanc potestatem impedire, ex iis, quæ in his specialibus terminis preventivæ, seu abusivæ concessionis emphyteuticæ, præveniendi etiam inferiores Prælatos, ad quos aliis in casu vacationis, eas facere pertineret, habeantur plenè deducta in *dicta Forosempronien. seu Eugubina emphy. coram Coccino, dec. 39. par. 8. rec.**

20 *Et in eadem dec. 377. par. 11.* Undè propterea, vel nulli, vel nimium rari sunt casus, in quibus hodie in foro de Pontificis, vel alterius supremi Principis potestate, directa, & præcisa cadat questio, haberi solita solum super voluntate, ad cuius defectum, pro infirmatione actus, omnes disputationes restringuntur; Ea verò, quæ per scribentes, circa potestatis defectum, non concurrente legitima, & publica causa considerantur, deduci, ac ponderari solent, Vel ad effectum fori interni, de quo ad forenses inspicere non pertinet, Vel ad effectum, ut Principi absentis, per magistratus, & officiales, replicandum sit, abstinendo ab executione, donec expectetur secunda, & quandoque tertia iussio; Vel demum ad effectum ea deducendi coram eodem, frequentius verò, coram suo cessore, ut grata revocet explicite, vel etiam implicite, non dando executionem, ex iis quæ in hac materia potestatis Papæ, vel alterius Principis, deducta habentur in Romana seu Salernitana sub tit. de Regal. disc. 148.

Aut verò agitur de Prælati inferioribus, in quibus non militet dicta potestas derogandi juri tertii, ac dispensandi impedimenti à juris etiam positivi dispositione resultantibus; Et tunc, triplex urget ratio potestatis defectum suadens, Una est, voti captandæ mortis, ex qua resultat infectio actus, ipso jure, juxta terminos text. in l. finali Cod. de pactis cum concord. Et, quoad istam, considerabam hodie saltem ex communi usu rectè procedendum esse cum dictis terminis feudalibus, cum quibus procedit Gratian. dista discept. 818. quoniam, quicquid esset de moribus illorum sæculorum, in quibus leges Romanorum prodierunt, hoc votum nimium timentes, de præsentis, usus ac experientia præbent, non adeò timendum esse, neque hoc inconveniens resultat, nam aliàs Pontifices, si non in ratione coactiva, saltem directiva, abstinere à concessionibus expectativarum, sive ab admissionibus resignationum, cum reservatione fructuum &c.

Altera est ratio præjudicii possessoris & tunc istud in sensu omnium, non est ab inferiori superabile, cum ex supra allegatis, omnes concordent, eatenus hujusmodi abusivas successiones substinere, quatenus, nullum nec quidem modi cum possessoris præjudicium contineant; Adhuc tamen ad plures effectus ex una vel altera specie infectionis resultantés, considerabile est, quod iste defectus, utpotè non intrinsecus, & de natura rei, sed accidentalis, ratione præjudicii, non importet omnimodam infectionem ipso jure, sed solum præsertationem dicti præjudicii, & quatenus possessor conquærat, illud que deducat, ita ut ob explicitam, vel implicitam ratihabitionem, quæ sperari valeat, actus ita implicitum habeat statum validitatis, sive suffragari valeat cautela ponderata per Gratian. ubi supra, & alios, conferendæ scilicet concessionem in tempus habile, cum clausula, ex tunc pro tunc, pro quando jus possessoris omnino cessaverit, quo casu nihil sua interest.

22 Tercia demum est ratio supplantationis, seu præjudicii successoris, & hæc pariter, cessante justa causa necessitatis, vel utilitatis Ecclesiæ, aliisque requisitis ad validam alienationem, necessarii, est inevitabilis, sed pariter non est infectio intrinseca, importans nullitatem ipso jure, sed habet implicitum statum validitatis, quoniam, ut in præsentis, quatenus non urget altera ratio præjudicii possessoris, contingere potest casus vacationis durante prælatura, seu jure concedentis, Et sic actus habet implicitum statum validitatis, suamque observantiam & executionem me-

reretur, quatenus tempore habili contingat, quod nimium refert, quia si actus esset ipso jure, & ab initio infectus, etiam ipsemet concedens impugnare posset, atque secundus concessio narius esset præferendus, cuius contrarium dicendum est in casu validitatis, quoniam, sicuti in beneficialibus, & similibus, receptam regulam habemus, quod gratia anterior, præfertur posteriori, ut colligit Gonzal. ad reg. 7 §. 2. pro cm. num. 2. Burat. dec. 421. n. 1. Rot. in Edebrunen. Prioratus 27. Inmi 1653. Alberg. & Sapius, ita investitura anterior posteriori prævaleat, ut, cæteris allegatis Gregor. decis. 109. nu. 9. Rojas decis. 339. num. 12. Rot. decis. 175. num. 23. 20. & 11. in quibus concordantes, quod tamen procedit, dato æquali concursu, sive ubi dispositio quoties C. de rei vindicat. non intret, nam aliàs, si secundus prius obtineat possessionem, & non simus in casu limitato, hic præferendus est, ut plene colligit Ceph. al. consil. 263. num. 9. & 10. & admittitur apud Rojas dicta decis. 339. & dicta decis. 175. num. 11. p. 10.

ALIA FVLGINATEN.

DOMVS

PRO

MUTIO ORFINO,

CVM

ANNA MARIA DE SILVESTRIS,
ET ELISEIS.*Casus disputatus coram A.C. & resolutus
pro Anna Maria.*

De eadem materia abusivæ investituræ in supplantationem successoris, An dicatur talis, ubi fiat ab initio pluribus personis ad eorum tertiam generationem, cum hoc, quod prius una, deindè altera generatio potiat.

S U M M A R I U M.

- 1 **F**acti series.
- 2 De invalida investitura abusiva Prælati inferioris.
- 3 Meliora sunt motiva facti quam juris.
- 4 Quando proprie dicatur investitura abusiva.
- 5 Prohibitum non est facere eandem concessionem pluribus personis in solidum ab initio.
- 6 Eadem concessio potest fieri pluribus, ac omnibus habitis competere, sed exercitium vel commoditas uni tantum.
- 7 Plures personæ materiales possunt concurrere ad constituendam unam personam formalem.
- 8 Unum officium potest eodem tempore concedi pluribus personis.